

De Zandmotor

draait op volle toeren

Onlangs kreeg het Zuid-Hollands Landschap in opdracht van de provincie Zuid-Holland een uniek natuurerrein in beheer - de Zandmotor voor de kust bij Ter Heijde. Hier kun je mammoetkiezen vinden. De eerste zeehond heeft het nieuwe strand al ontdekt.

Golven met witte schuimkoppen storten zich met donderend geraas omlaag. Het zand stuift om onze oren. "Je wordt hier gezandstraald!" roept Erwin Hemelop, toezichthouder van het Zuid-Hollands Landschap, boven de loeiende stormwind uit. De Zandmotor doet zijn naam eer aan. "De ontwikkelingen gaan erg snel." De Zandmotor is een kunstmatig opgespoten schiereiland voor de kust tussen Ter Heijde en Kijkduin, waar de duinen angstaanjagend smal zijn. Tussen maart en oktober 2011 is door

Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland een haakvormige zandplaat van 128 hectare in zee aangelegd. Het opgespoten zand – 21,5 miljoen kuub – stuift nu in razende vaart richting strand. Als je de zee niet aan alle kanten hoorde bulderen, zou je hier met al dat stuifzand denken dat je middenin de Sahara zat.

SCHIEREILAND

Het nieuwe schiereiland steekt een kilometer de zee in. Zwemmen is hier voorlopig verboden, omdat de stromingen te sterk zijn. Maar je kunt er wél een mooi rondje lopen, aan drie kanten omspoeld door woeste golven,

terwijl het zeeschuim in je haren waait. "Het is de bedoeling dat dit schiereiland de komende jaren vanzelf weer verdwijnt", vertelt Erwin. "Door wind, golven en stroming verspreidt het zand zich langs de kust. Op den duur zal daardoor 35 hectare nieuw strand en duin ontstaan, die ons tegen zeespiegelstijging beschermen en extra ruimte voor natuur en recreatie bieden. Dat heet 'bouwen met de natuur.'" In de verte trekken grauwe regengordijnen langs de kerktoren van Monster en de watertoren van Dunea. Een eenzame kitesurfer vecht met de branding. De beschutte baai aan de noordzijde van de strandhaak valt bij laagwater al grotendeels droog. Vanaf het strand kun je bij eb al bijna door de lagune naar de Zandmotor lopen. Het stikt hier van de vogels, vooral scholeksters en aalscholvers, soms lepelaars. Ook de slechtvalk en sperwers laten zich regelmatig zien. Een deel van de lagune is afgesnoerd tot een binnenmeertje. Dat zat oorspronkelijk niet in de planning, maar door de aanleg van het zandlichaam werd de waterdruk op de duinen te groot en het grondwater kwam aan de binnenduintrand teveel omhoog. In het luwe binnenmeertje,

Gevone zeehond. Erwin van Laar

Zandmotor: Rijkswaterstaat, loop van Houdt

DE ZEE GEEFT EN NEEMT

Er zijn vier strandslagen in de buurt. Bij Kijkduin en Molenslag liggen parkeerterreinen; bij de strandopgangen van het Schelppad en de Watertoren alleen fietsenstallingen.

De rust is in elk geval goed voor de zeehond die graag bij de Zandmotor rondhangt. “Vanmorgen zag ik hem nog” vertelt Erwin. “Hij heeft het hier erg naar zijn zin. Hij is altijd in zijn eentje, maar bij Oostvoorne zit een hele groep zeehonden, misschien is hij daar familie van.” Wandelaars schrikken de zeehond soms op en dan duikt hij onder, maar even later zie je zijn koppetje weer nieuwsgierig boven de golven uitgluren. We lopen tegen de wind in langs de waterkant. Erwin schopt als een echte strandjutter tegen alle stenen langs de vloedlijn. Het heeft de afgelopen dagen flink gestormd en soms zorgt de natuur dan voor verrassingen. “Dit opgespoten zand is gewonnen tien kilometer uit de kust, waar nog veel resten van onder andere mammoeten liggen”, vertelt de toezichthouder. Langs de waterkant ligt een fraai gegroefde mammoetkies, haast zo groot als een voetbal, tienduizend jaar oud. Even verderop vinden we een prachtig stuk wervel en ten slotte nog een mammoetbot. “De zee geeft en neemt”, zegt Erwin filosofisch.

Marion de Boo
journalist

Meer informatie op
www.dezandmotor.nl

afgesnoerd van de lagune, beweegt het waterpeil nog steeds een beetje mee met de getijden. Hier kun je goed zwemmen en pootje baden. Spelregels voor recreanten staan op grote informatieborden.

ZAND, WIND EN GOLVEN

Erwin wijst op het patroon van brekende golfjes vlakbij het strand. “Kijk, het stuifzand vormt een soort zanddijk onder water die doorloopt tot aan het strand. Zo ontstaat hier vanzelf een tweede binnenmeertje. Het is zo mooi om te zien hoe die laag zand zich verspreidt!” De toezichthouder komt hier zo’n drie keer per week, op wisselende uren van de dag, nu eens bij zonsopgang, dan weer in de avondschemering.

“’s Morgens vroeg kun je de sporen van de vos prachtig volgen in het natte zand. Die sluipt hier in het donker langs de oever om slapende vogels te verrassen. Ik heb ook al eens een aangespoelde bruinvis gevonden. Jammer genoeg was hij dood - zwaar ondervoed.”

Om te zorgen dat wandelaars hier bij mist en schemering niet verdwalen, zijn op de zandhaak oriëntatiepalen met fluorescerende koppen geplaatst. Er komt ook een uitkijktoren. Het is

fascinerend om het spel van zand, wind en golven te volgen. Toch verwacht de boswachter niet dat het hier echt veel drukker gaat worden. “Vanaf de strandopgangen is het voor de mensen toch wel een flink stuk lopen naar de Zandmotor. En er komen hier geen horecavoorzieningen. De meeste bezoekers willen toch een ijsje, een frietje of even naar het toilet.”

Erwin Hemelop voor Zandmotor. Jacques Zorgman